

Program wychowawczo-profilaktyczny
Państwowej Szkoły Muzycznej I st. nr 1 im. Oskara Kolberga w Warszawie
Rok Szkolny 2022/2023

Spis Treści

1.	Wprowadzenie.....	2
2.	Misja szkoły.....	2
3.	Cele ogólne.....	3
4.	Sylwetka absolwenta.....	3
5.	Zadania wychowawcze.....	4
5.1.	Uczniowie.....	4
5.2.	Dyrektor i kierownictwo szkoły.....	5
5.3.	Nauczyciele.....	5
5.4.	Rada Rodziców.....	6
5.5.	Samorząd Uczniowski.....	6
6.	Działalność profilaktyczna.....	7
6.1.	Uczniowie.....	7
6.2.	Nauczyciele.....	7
6.3.	Rodzice.....	8
7.	Współpraca z rodzicami.....	8
7.1.	Formy kontaktu	8
7.2.	Prawa rodziców	9
7.3.	Obowiązki rodziców.....	9
8.	Ceremoniał i uroczystości szkolne.....	9
9.	Postępowanie w sytuacjach kryzysowych.....	10
10.	Zadania priorytetowe na rok szkolny 2022/2023.....	10
11.	Postanowienia końcowe.....	10

1. Wprowadzenie

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym, skierowane do uczniów, realizowane przez nauczycieli. PSM I st. nr 1 im. Oskara Kolberga jest placówką artystyczną, realizującą wyłącznie kształcenie artystyczne. Dzieci uczące się w niej przyjmowane są na podstawie badań predyspozycji do kształcenia. Jako szkoła nieobowiązkowa, gdzie zajęcia odbywają się głównie popołudniami, różni się specyfiką i spektrum problemów wychowawczych od rejonowych szkół ogólnokształcących oraz szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne.

Program służy jako wskazówka i pomoc w realizacji założeń dydaktyczno-wychowawczych dla nauczycieli oraz określa podstawowe cele i założenia współpracy w relacjach uczniów, nauczycieli i rodziców. Wyznacza on ścieżkę, która prowadzi do wychowania ucznia/ absolwenta w duchu poszanowania wartości, świadomego swej odpowiedzialności i otwartego na drugiego człowieka.

Do głównych aktów prawnych związanych w różnym zakresie z konstruowaniem programu wychowawczego należą:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1915 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 13 maja 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz.U. 2022 poz. 1068)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 sierpnia 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne szkoły i placówki artystyczne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. 2016, poz. 1375)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. poz. 483 ze zm.)
- Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. z 1991 r. poz. 526)
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 sierpnia 2019r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dz. U. z 2019r. poz. 1637)
- Statut Szkoły

2. Misja szkoły

„Nie można stworzyć talentu, można jednak stworzyć kulturę - czyli grunt, na którym talent może wzrastać i rozkwitać”. H. Neuhaus

Misja Szkoły, to szereg uzupełniających się procesów, których głównym założeniem jest tworzenie gruntu i klimatu sprzyjającego rozwojowi ucznia.

- Centrum tych procesów stanowi Uczeń oraz jego relacje z nauczycielami, rodzicami i całą społecznością szkolną. Wzajemne relacje wszystkich uczestników procesu

wychowawczego, przy szczególnym uwzględnieniu artystycznego profilu Szkoły, tworzą klimat wychowawczy w naszej Szkole.

Nauczyciele wraz z uczniami i rodzicami współtworzą jasne normy obowiązujące w Szkole, respektują istniejące zakazy i nakazy, z uwzględnieniem również takich, które bezpośrednio decydują o bezpieczeństwie i zdrowiu.

- Szkoła kultywuje tradycję oraz wartości takie jak patriotyzm, tolerancja, pamięć o wielkich muzykach i artystach. Stara się też przybliżyć misję jaką nakłada wykonywanie zawodu artysty - muzyka.
- Dbamy o kulturę osobistą i kulturę języka, pracujemy w przyjaznej atmosferze, w poszanowaniu indywidualnych potrzeb każdego z uczniów.
- Mając na uwadze specyfikę kształcenia artystycznego stosujemy zindywidualizowane formy pracy wychowawczej w celu wszechstronnego rozwoju uczniów.
- Nauczyciele stale doskonalą swój warsztat pracy, także w zakresie umiejętności odpowiedzialnego kształtowania właściwych postaw uczniów wobec zjawisk współczesnego świata.
- Stawiamy na współpracę pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesów wychowawczych.
- Partnerstwo w relacjach podmiotów procesu wychowawczego, jak również partnerstwo w muzyce (muzykowanie zespołowe), stanowi fundament w rozwoju umiejętności społecznych, wszechstronnym rozwoju na poszczególnych etapach nauki, a także służy rozwijaniu kreatywności, samodzielności i dojrzałości emocjonalnej.

3. Cele ogólne

- rozwijanie talentów i zainteresowań uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości na każdym etapie nauki,
- wspieranie ucznia w wymiarze intelektualnym, artystycznym, moralnym i emocjonalnym,
- kultywowanie tradycji, pamięci o Patronie oraz wielkich artystach i muzykach,
- rozwijanie umiejętności społecznych uczniów,
- wychowanie jako integralna część pracy każdego nauczyciela,
- działania profilaktyczne rozumiane jako interwencje wzmacniające, korygujące i uzupełniające działalność wychowawczą.

4. Sylwetka absolwenta

Absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej I st. im. Oskara Kolberga Nr 1 w Warszawie:

- zna własną wartość i potrafi pokazać swoje dobre strony, wykazuje chęć pracy nad własnym rozwojem,
- jest świadomy swoich umiejętności i zdolności, posługuje się technologiami informacyjnymi,
- jest przygotowany do kontynuowania nauki,
- cechuje się kulturą osobistą i odpowiedzialnością,

- dba o swoje zdrowie i otoczenie,
- jest ciekawy świata, wrażliwy na piękno otaczającej go natury i kultury,
- potrafi myśleć twórczo, podejmować decyzje i organizować swój czas, świadomie rozwija swoje pasje, zainteresowania i zdolności artystyczne jest gotowy do prezentacji swoich osiągnięć na estradzie,
- ma poczucie szacunku dla publiczności,
- bierze aktywny udział w życiu kulturalnym,
- umie pracować w zespole oraz bierze współodpowiedzialność za efekt tej pracy,
- rozumie potrzeby innych i potrafi z nimi współpracować,
- jest asertywny, tolerancyjny, szczery i wrażliwy,
- jest dumny ze swojej Szkoły, lubi ją, szanuje i sławi jej dobre imię.

5. Zadania wychowawcze

5.1 Uczniowie

- znają swoje prawa i obowiązki zapisane w Statucie Szkoły,
- godnie reprezentują Szkołę,
- wypełniają wymagania dydaktyczne: są punktualni, zawsze przygotowani do lekcji i osiągają postępy w nauce,
- są kreatywni i zaangażowani w życie artystyczne Szkoły: biorą udział w audycjach, koncertach i konkursach, mają ciekawe pomysły dotyczące imprez szkolnych,
- szanują swój instrument oraz wyposażenie Szkoły, nie niszczą sprzętów, nie rysują po ławkach i ścianach,
- troszczą się o porządek na terenie Szkoły: zmieniają obuwie, nie śmiecą, oszczędzają energię elektryczną,
- odnoszą się z szacunkiem do nauczycieli, pracowników administracyjnych i obsługi Szkoły oraz swoich kolegów. Zwroty grzecznościowe: „dzień dobry”, „do widzenia”, „dziękuję”, „proszę”, „przepraszam” są w powszechnym użyciu,
- swoim zachowaniem dają przykład młodszym kolegom: nie biegają po korytarzu, nie wszczynają bójek, nie używają wulgaryzmów,
- nie stanowią zagrożenia dla innych uczniów, nie stosują przemocy i nie dokuczają innym,
- potrafią odpowiednio zachować się na audycjach i koncertach szkolnych zarówno jako wykonawca jak i słuchacz,
- dbają o higienę osobistą (np. myją ręce przed lekcją, obcinają paznokcie),
- dbają o swoje zdrowie (np. uczeń najedzony nie gra na instrumencie dętym; w okresie jesienno-zimowym dba o odpowiedni ubiór),
- mają wpływ na przyjazną atmosferę w Szkole poprzez integrację ze swoimi kolegami.

5.2 Dyrektor i kierownictwo Szkoły

- tworzą warunki do prowadzenia efektywnej pracy wychowawczej i aktywności nauczycieli, uczniów i rodziców,
 - zabezpieczają bazę instrumentów szkolnych,
 - planują doskonalenie zadań wychowawczych,
 - wspierają nauczycieli i uczniów,
 - budują w Szkole klimat współpracy i zaufania,
 - umożliwiają nauczycielom, rodzicom i uczniom realny wpływ na jakość pracy wychowawczej,
- tworzą warunki do rozwijania umiejętności wychowawczych i działań profilaktycznych nauczycieli - organizują szkolenia w ramach doskonalenia zawodowego, służące podnoszeniu jakości udzielanej pomocy psychologiczno–pedagogicznej,
- opracowują wraz z nauczycielami zasady rozwiązywania trudnych sytuacji , a w razie zaistnienia tychże - wdrażają je.

5.3 Nauczyciele

- traktują wychowanie i działania profilaktyczne jako integralną część swojej działalności,
- są obowiązani rzetelnie realizować podstawowe funkcje Szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą oraz dążyć do pełni rozwoju osobowości ucznia i własnej,
- stale doskonalą warsztat i metody pracy, aby poprzez dobre kwalifikacje i umiejętności podnosić jakość pracy Szkoły i zapewnić prawidłową realizację zadań,
- są otwarci na potrzeby uczniów i środowiska,
- kierownicy sekcji dbają o planowanie pracy poszczególnych nauczycieli, hospitują zajęcia, a wnioski z nich omawiają z nauczycielami, dbają o zabezpieczenie bazy instrumentów szkolnych,
- dbają o dobrą atmosferę pracy, a stosunki interpersonalne opierają na szacunku i wzajemnym zrozumieniu,
- rozpoznają środowisko rodzinne uczniów, aby w sytuacjach problemowych nawiązać współpracę z rodzicami i dyrektorem Szkoły ,
- w momencie rozpoznania sytuacji niepokojącej wdrażają działania w ramach profilaktyki,
- zapoznają uczniów z regulaminami dotyczącymi zachowania w czasie i pomiędzy zajęciami oraz bezpieczeństwa na terenie Szkoły i w najbliższej okolicy,
- organizują spotkania z rodzicami: nauczyciele przedmiotu głównego - na bieżąco, nauczyciele przedmiotów ogólnomuzycznych – okresowo,
- własną postawą uczą systematyczności, dokładności, punktualności, przestrzegania obowiązujących norm kultury osobistej,
- rozwijają uzdolnienia muzyczne ucznia i rozbudzają zamiłowanie do muzyki,
- uwrażliwiają uczniów na piękno, rozwijają ich wrażliwość estetyczną,
- stawiają uczniom realne wymagania, dostosowane do ich możliwości,

- eliminują napięcia towarzyszące procesowi kształcenia, przeciwdziałając przewlekłemu stresowi i negatywnym emocjom,
- pozytywnie motywują i aktywizują uczniów do pracy,
- zapewniają wysoki poziom kształcenia,
- przygotowują uczniów do publicznych występów i uczą przezwycięzać związany z nimi strach i treść,
- przygotowują uczniów do konkursów i opiekują się nimi podczas wyjazdów konkursowych,
- uwzględniają w doborze programów kształcenia indywidualne zainteresowania ucznia różnymi gatunkami muzyki – dla satysfakcji i sukcesu jak największej liczby uczniów,
- uczą muzykowania zespołowego,
- uczą świadomego i systematycznego ćwiczenia na instrumencie,
- kształtują uczniów na świadomych odbiorców sztuki,
- kształtują postawy patriotyczne poprzez ukazywanie roli muzyki polskiej w rozwoju kultury europejskiej i światowej,
- podkreślają ważność czynnego uczestniczenia w życiu kulturalnym Szkoły i miasta, przygotowują absolwentów do dalszego kształcenia w szkole muzycznej II stopnia.

5.4 Rada Rodziców

- reprezentuje ogół rodziców oraz podejmuje działania wspierające proces dydaktyczny i wychowawczy w Szkole,
- współpracuje z Radą Pedagogiczną w opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego Szkoły,
- współpracuje z dyrektorem, nauczycielami i Samorządem Uczniowskim w realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego,
- pobudza i organizuje różne formy aktywności rodziców na rzecz wspomagania działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych Szkoły,
- pomaga w zaznajomieniu rodziców z programem kształcenia i wychowania, organizacją nauczania oraz wynikającymi z nich zadaniami dla Szkoły i rodziców,
- upowszechnia wśród rodziców wiedzę o wychowaniu i funkcjach opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz wiedzę dotyczącą bezpieczeństwa dzieci korzystających nadmiernie z Internetu w ramach prywatnych pakietów danych - Szkoła nie oferuje dostępu do Internetu dla uczniów.

5.5 Samorząd Uczniowski

- reprezentuje środowisko uczniowskie wobec dyrektora i kierownictwa Szkoły oraz w kontaktach z gronem pedagogicznym i Radą Rodziców,
- inicjuje działania dotyczące życia uczniów,
- angażuje i motywuje uczniów do wykonywania niezbędnych prac na rzecz grupy i Szkoły,
- dba o dobre imię i honor Szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może przedstawiać wnioski i opinie, w szczególności dotyczące podstawowych praw uczniów,

- włącza się w rozwiązywanie problemów wychowawczych Szkoły, w szczególności poprzez promowanie właściwych postaw uczniów.

6. Działalność profilaktyczna

6.1 Uczniowie

- Uczniowie poznają Statut Szkoły (prawa i obowiązki ucznia), Regulamin Szkoły i Wymagania Edukacyjne.
- Zapoznanie się uczniów z ogólnymi zasadami i podstawowym sprzętem ochrony przeciwpożarowej.
- Zdobywanie umiejętności rozpoznawania i odczytywania znaków powszechnej informacji i BHP, znajdujących się w najbliższym otoczeniu.
- Uczniowie na terenie Szkoły zmieniają obuwie – gumowa, antypoślizgowa podeszwa, zapobiegająca upadkom i ewentualnym kontuzjom / złamaniom.
- Uczniowie nie biegają po korytarzach i schodach, nie wszczynają bójek, nie hałasują i nie przeszkadzają innym.
- Uczniowie dbają o czystość w Szkole, oszczędzają prąd oraz wodę.
Zdobywają umiejętności stosowania się do znaków i sygnałów stosowanych w wypadku zagrożeń.
- Poznają najprostsze zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- Zapoznają się z zasadami ruchu drogowego - bezpieczeństwo w drodze do i ze Szkoły, w tym bezpieczne przewożenie instrumentów (Spotkanie z pracownikiem Wydziału Prewencji Policji lub Straży Miejskiej).
- Uczniowie dbają o kulturę osobistą, odnoszą się z szacunkiem do nauczycieli, kolegów i personelu Szkoły.

6.2 Nauczyciele

- Pomoc w budowaniu pozytywnych więzi między uczniami w Szkole. Integracja klasowa (klasy pierwsze) i grupowa (np. na zajęciach chóru czy orkiestry). Aktywizowanie uczniów do częstszego udziału w imprezach szkolnych i pozaszkolnych oraz tworzenie większej liczby zespołów kameralnych (klasowych i nie tylko).
- Umiejętna pomoc uczniowi w zakresie radzenia sobie ze stresem związanym np. z występami publicznymi; uczestniczenie nauczyciela w koncertach, w których występują jego uczniowie; uczestniczenie w szkoleniach, wyjazdy na konkursy, doskonalenie zawodowe.
- Pomoc dla uczniów nieradzących sobie z dużą liczbą obowiązków szkolnych (przy jednocześnie ciągle wzrastającej liczbie zajęć pozaszkolnych) w dobrej organizacji i efektywnym wykorzystaniu czasu pracy oraz zapoznanie ich z technikami skutecznego uczenia się.
- Zwracanie uwagi uczniów na umiejętną ocenę własnych możliwości i odpowiednie dostosowanie do nich wkładu pracy, czyli na skuteczność ich własnych działań.
- Troska o uczniów, którym brakuje wiary w swoje możliwości (pomoc w walce z niską samooceną).

- Podniesienie umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej. Dzielenie się doświadczeniami z innymi nauczycielami w zakresie sposobów udzielania pomocy uczniom.
- Ze względu na nadmierne i czasami niewłaściwe korzystanie uczniów z nowych technologii nauczyciele podejmują profilaktykę w celu uświadamiania dzieci i rodziców odnośnie zagrożeń z tym związanych.
- Nauczyciele reagują na wszelkie przejawy arogancji i przekraczania przez uczniów zasad kulturalnego zachowywania się, w szczególności w stosunku do uczniów, których cechuje niska kultura osobista (wulgaryzmy, łamanie szkolnych zasad, brak szacunku do dorosłych i do kolegów).
- Nauczyciele czuwają nad dbałością uczniów o dobre imię Szkoły, poszanowanie tradycji Szkoły i jej mienia.
- Nauczyciele obserwują uczniów i reagują na wszelkie sygnały świadczące o tym, że uczeń stał się ofiarą przemocy (wśród rówieśników lub we własnej rodzinie) oraz na wszelkie sygnały świadczące o korzystaniu przez ucznia ze środków uzależniających (papierosy, alkohol, narkotyki).
- Nauczyciele dbają o psychiczną kondycję dzieci po okresie nauki zdalnej.

6.3 Rodzice

Włączenie rodziców do działań na rzecz Szkoły i podejmowanego w niej wychowania oraz profilaktyki:

- Rozmowy z rodzicami odbywane są na bieżąco i mają na celu zachęcanie ich do aktywnego udziału w życiu Szkoły, pracy w Komitecie Rodzicielskim oraz pomocy w organizacji imprez szkolnych i pozaszkolnych.
- Rodzice dowożąc i odbierając dziecko ze Szkoły zwracają uwagę na otoczenie (na podejrzane osoby i na sytuację komunikacyjną - samochody, tramwaje). Swoją troską obejmują także innych uczniów znajdujących się w pobliżu.

7. Współpraca z rodzicami

7.1 Formy kontaktu

- kontakt rodzica i nauczyciela możliwy w ramach cotygodniowych konsultacji - dyżurów nauczycieli,
- zebrania oraz rozmowy podczas „Dni Otwartych” z nauczycielami przedmiotów teoretycznych,
- rozmowy telefoniczne, korespondencja drogą elektroniczną,
- wpisy w zeszytach/dzienniczkach ucznia,
- zawiadomienia listowne w sytuacjach trudnych,
- „Dni Otwarte” dla Rodziców i dzieci zainteresowanych podjęciem nauki w naszej Szkole.

7.2 Prawa rodziców

- prawo do pełnej informacji dotyczącej dziecka,
- prawo do wglądu do programu wychowawczo-profilaktycznego i wyrażania swojej opinii o nim,
- prawo do udziału w uroczystościach szkolnych - koncertach i audycjach - na terenie Szkoły oraz poza nią,
- prawo do podejmowania uchwał w sprawie Programu Wychowawczego na zebraniach Rady Rodziców,
- prawo do udziału w organizowanych przez Szkołę warsztatach.

7.3 Obowiązki rodziców

- stały kontakt z nauczycielem przedmiotu głównego oraz niezbędny kontakt z innymi nauczycielami w sprawach zachowania i postępów w nauce ucznia,
- uczestnictwo w zebraniach klasowych i Walnych Zebraniach Rodziców, a w miarę możliwości uczestnictwo w pracach Rady Rodziców na rzecz Szkoły,
- dbanie o właściwe wywiązywanie się dziecka z obowiązków szkolnych,
- poszanowanie godności nauczycieli i innych pracowników Szkoły,
- dbanie o relacje wszystkich podmiotów procesu wychowawczego w atmosferze szacunku i zaufania,
- znajomość Statutu Szkoły

8. Ceremoniał i uroczystości szkolne w roku szkolnym 2022/2023

Do tradycji Szkoły należą koncerty oraz ceremonie szkolne podczas ważnych uroczystości:

- Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego – 1 i 2 września 2022,
- Nagranie oraz koncert chóru szkolnego z Orkiestrą Polskiego Radia w Warszawie w Koncertowym Studio PR im. Witolda Lutosławskiego 17-18 września 2022,
- Koncert Inauguracyjny połączony z uroczystym powitaniem uczniów klas pierwszych - 22 października 2022,
- Koncert "Człowiek - muzyka - pamięć" - 24 października 2022,
- Koncert Muzyki Polskiej - 10 listopada 2022,
- Ogólnopolski Konkurs Fortepianowy Cantabile - 3-4 grudnia 2022
- Koncert z okazji Świąt Bożego Narodzenia - 16 grudnia 2022
- Festiwal Muzyki Filmowej - 19 grudnia 2022
- Koncert "Belfer potrafi" - 19-20 stycznia 2023
- Koncert "Wspólne muzykowanie" - 3 lutego 2023
- Koncert Wiosenny - 25 marca 2023,
- Koncert plenerowy - 27 maja 2023,
- I Koncert Doroczny - 17 czerwca 2023,
- II Koncert Doroczny- 19 czerwca 2023,

- Konkurs Sonatin - 6 czerwca 2023,
- Ogólnoszkolny Konkurs Instrumentalny „ Młody Wirtuoz” - 20 czerwca 2023
- Zakończenie roku szkolnego – 22-23 czerwca 2023.

9. Postępowanie w sytuacjach kryzysowych

- Szkoła ma obowiązek zapewnić niezbędną pomoc uczniowi i jego rodzicom w razie zaistnienia sytuacji trudnej wychowawczo lub w sytuacji kryzysowej.
- Do udzielania takiej pomocy (zależnie od potrzeb) są powołani Dyrektor lub inny przedstawiciel kierownictwa Szkoły, nauczyciel przedmiotu głównego lub inny nauczyciel wyznaczony przez Dyrektora.
- W niektórych przypadkach Szkoła może zwrócić się o pomoc do instytucji zewnętrznych, powołanych i uprawnionych do działania we współpracy ze Szkołą.
- Tryb postępowania w sytuacjach kryzysowych opisany jest w szkolnych procedurach i regulaminach.

10. W ramach priorytetowych zadań na rok szkolny 2022/2023 znajdują się:

- Działania zapewniające bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów.
- Podnoszenie jakości udzielanej pomocy psychologiczno- pedagogicznej przez nauczycieli.
- Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, aspołecznych i przemocowych wśród uczniów szkół artystycznych i ich rodzin
- Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb.

11. Postanowienia końcowe

- Niniejszy program podlega ciągłej ewaluacji i może być uzupełniany w dowolnej chwili.
- Zmiany, poprawki i nowe postanowienia do programu wychowawczo-profilaktycznego są wnoszone w drodze porozumienia pomiędzy Radą Pedagogiczną i Radą Rodziców wyrażonego w drodze odpowiednich uchwał.

